

До

Г-жа Павлина Панова

Председател на Конституционния съд

ПРАВНО МНЕНИЕ

от проф. Емилия Друмева по к.д. 17/2023 г.

Уважаема г-жо Панова,

Уважаеми конституционни съдии,

В отговор на отправена към мене покана представям на Вашето внимание настоящето правно мнение по к.д. 17/2023 г.

1. Споделям изложените аргументи за потребност от тълкуване на посочените разпоредби от Конституцията в контекста на формулирания в искането въпрос. Подкрепям изразеното в искането становище по предмета на допуснатото тълкуване. Тук ще се спра само върху довод, свързан със Закона за Конституционен съд /ЗКС/.

По Конституция мандатът на конституционните съдии е 9 години – най-дългият от предвидените в нея мандати. Това обосновава заложеното периодично и ритмично /през 3 години/обновяване на състава, за да няма „вкаменияване“ на разбиранията, а и за осигуряване на приемственост. Заслужава отбелязване, че подобна схема на обновяване е заложена покъсно в законодателството досежно състава на регулаторни органи, и е преценявана като успешна.

Наистина Конституцията не урежда изрично „неконсумиране“ на пълен 9-годишен мандат. Но Законът за Конституционен съд в §2 от ПРЗ изрично съдържа такава уредба – при първото обновяване след началното създаване /1994г./ четирима съдии, определени по жребий и разпределени от закона по квоти, имат само 3 години мандат; при следващото обновяване /1997 г./ други четирима съдии от първоначалния състав имат само 6 години мандат. Това е ясно правило, записано изрично в § 2 от ПЗР на ЗКС, за да може схемата на обновяване да бъде задвижена. Този § 2 е част от ЗКС още

от приемането му през 1991г. и не е бил променян при последвали изменения на закона.

Заслужава отбелязване, че самият Закон за Конституционен съд е подготвен и гласуван от VII-то Велико народно събрание /ВНС/, но вече работещо като обикновено Народно събрание след като Конституцията е в сила. Следователно същият състав на ВНС, който е обсъждал и гласувал Конституцията, е обсъждал и гласувал и Закона за Конституционен съд. Разбиранията и основните положения, вложени в Конституцията, са проектирани в законите, които ВНС приема постконституционно; сред тях и Законът за Конституционен съд. Налага се изводът, че след като схемата на обновяване, изрично разписана в ЗКС, съдържа хипотезата на конституционни съдии с мандат, по-кратък от 9 години, то означава, че тази фигура иманентно присъства в оригиналния концепт за състава на КС, неговото формиране и обновяване. Схемата за обновяване състава на Конституционния съд, разписана ясно в ЗКС, има опора и оправдание в самата Конституция.

2. Конституционният съд е изразил становище още през 2000г. за „доизкарване“ на мандат, т.е. по-кратък от 9 години в хипотезата на предсрочно прекратяване на титулярния мандат. Подкрепям изложеното в настоящето искане становище и считам, че няма основание тази ясна линия да бъде проведена само при овакантиране на титулярния мандат, а следва да има приложение и в началото на периода за обновяване, когато бездействието на избиращия/назначаващия орган препятства осъществяването на възложената от Конституцията функция по периодично обновяване състава на съда.

Уважаеми конституционни съдии,

Изразявам мнение, че не е в съответствие с Конституцията да се допуска укоримо бездействие на някой от конституиращите органи да причинява „разбъркване“ в заложеното в Конституцията базисно положение за периодично и ритмично обновяване състава на Конституционния съд като гаранция за професионализъм, независимост и приемственост във функционирането на конституционната юрисдикция; схемата в ЗКС осигурява приложението на конституционната уредба.

С уважение

Емилия Друмева